

Közzététel: 2022. december 21.

A tanulmány címe:

A Statisztikai Szemle 1990 után

Szerző:

DUSEK TAMÁS

a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára, a Statisztikai Szemle főszerkesztője

E-mail: dusekt@sze.hu, Tamas.Dusek@ksh.hu

DOI: <https://doi.org/10.20311/stat2022.12.hu1095>

Az alábbi feltételek érvényesek minden, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) Statisztikai Szemle c. folyóiratában (a továbbiakban: Folyóirat) megjelenő tanulmányra. Felhasználó a tanulmány vagy annak részei felhasználásával egyidejűleg tudomásul veszi a jelen dokumentumban foglalt felhasználási feltételeket, és azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Tudomásul veszi, hogy a jelen feltételek megszegéséből eredő valamennyi kárért felelősséggel tartozik.

1. A jogszabályi tartalom kivételével a tanulmányok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) szerint szerzői műnek minősülnek. A szerzői jog jogosultja a KSH.
2. A KSH földrajzi és időbeli korlátozás nélküli, nem kizárólagos, nem átadható, térítésmentes felhasználási jogot biztosít a Felhasználó részére a tanulmány vonatkozásában.
3. A felhasználási jog keretében a Felhasználó jogosult a tanulmány:
  - a) oktatási és kutatási célú felhasználására (nyilvánosságra hozatalára és továbbítására a 4. pontban foglalt kivétellel) a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - b) tartalmáról összefoglaló készítésére az írott és az elektronikus médiában a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - c) részletének idézésére – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző(k) megnevezésével.
4. A Felhasználó nem jogosult a tanulmány továbbértékesítésére, haszonszerzési célú felhasználására. Ez a korlátozás nem érinti a tanulmány felhasználásával előállított, de az Szjt. szerint önálló szerzői műnek minősülő mű ilyen célú felhasználását.
5. A tanulmány átdolgozása, újra publikálása tilos.
6. A 3. a)–c) pontban foglaltak alapján a Folyóiratot és a szerző(ke)t az alábbiak szerint kell feltüntetni:
„*Forrás: Statisztikai Szemle c. folyóirat 100. évfolyam 12. számában megjelent, **Dusek Tamás** által írt, **A Statisztikai Szemle 1990 után** című tanulmány (link csatolása)*”
7. A Folyóiratban megjelenő tanulmányok kutatói véleményeket tükröznek, amelyek nem feltétlenül esnek egybe a KSH vagy a szerzők által képviselt intézmények hivatalos álláspontjával.

Dusek Tamás

A Statisztikai Szemle 1990 után

The Hungarian Statistical Review after 1990

Dusek Tamás, a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára, a *Statisztikai Szemle* főszerkesztője
E-mail: dusekt@sze.hu, Tamas.Dusek@ksh.hu

A Statisztikai Szemle és publikációs környezete történetének részleges feldolgozására az idei, 100. évfolyamban három tanulmány vállalkozott. Áprilisban jelent meg Horváth Balázsnak az 1923 és 1945 közötti időszakról foglalkozó cikke, a szeptemberi számban pedig a folyóirat nyolcadik főszerkesztője, Lakatos Miklós írt az 1946 és 1989 közötti időszakról. Jelen tanulmány az 1990-től napjainkig terjedő periódussal foglalkozik, bemutatva a folyóirat rovatfelépítésének átalakulását, valamint utalva a változó kutatási témakörök, statisztikai módszerek a lapban történő megjelenésére.

Kulcsszavak: statisztikatörténet, Statisztikai Szemle, tudománymetria

Three studies have been devoted to a partial history of the Hungarian Statistical Review and its publishing environment on the occasion of its 100th anniversary. In April, Balázs Horváth published a study on the period between 1923 and 1945, and in the September issue, Miklós Lakatos, the journal's eighth editor-in-chief, wrote about the period between 1946 and 1989. The present study covers the period from 1990 to the present, showing the changes in the journal's column structure and the emergence of changing research topics and statistical methods.

Keywords: history of statistics, Hungarian Statistical Review, scientometrics

A Statisztikai Szemle 2022-ben a 100. évfolyamához érkezett. Ezalatt az egy évszázad alatt a folyóirat alapküldetése nem változott: folyamatos fórumot kíván biztosítani a statisztika valamennyi részterületével és alkalmazásával kapcsolatos, magas színvonalú, elméleti, módszertani, alkalmazott, történeti tanulmányoknak, szakmai eszmecserének. Maga a statisztika, annak szakmai, tudományos, technológiai közege, az adatgyűjtés formái, az adatok jellege és szélesebb társadalmi-gazdasági környezetük állandó változásokon megy keresztül, ami valamennyire nyomon követhető a folyóirat történetét tekintve is. Ezek a változások általában evolutív jellegűek, tehát külön-külön kis lépésekből állnak, jelentőségük a kortársak számára nehezen felbecsülhető. A jövőből visszatekintve lehet majd csak igazából végigkövetni az ilyen, önmagában kicsi, múltbeli események által elindított változások láncolatát és következményeit.

A folyóirat és publikációs környezete történetének részleges feldolgozására az évforduló alkalmából eddig két tanulmány vállalkozott. Áprilisban jelent meg Horváth Balázsnak az 1923 és 1948 közötti időszakokkal foglalkozó cikke, a szeptemberi számban pedig a folyóirat nyolcadik főszerkesztője, Lakatos Miklós írt az 1948 és 1989 közötti időszakról. Jelen tanulmány az 1990-től napjainkig terjedő periódussal foglalkozik. A korszakolást nem a statisztika mint tudomány határkövei jelölték ki, hanem a külső történelmi környezet.

Hasonló áttekintésre a Statisztikai Szemlénél szűkebb fókuszú Területi Statisztika folyóirat 50. évfordulója kapcsán is sor került, de ott tízéves szakaszolással történt meg egy-egy évtized jellegzetes kutatási témáinak és módszereinek a bemutatása (*Novák, 2010; Dusek, 2010; Németh, 2010; Lőcsei, 2010; Nemes Nagy, 2010; Jakobi, 2010*). Az áttekintések egyik tanulsága az volt, hogy nem csak a statisztika-, illetve a gazdaság- és társadalomtörténészek számára hasznos a régebbi, olykor évtizedekkel korábbi számok olvasása. A statisztikai módszertan, a statisztikai módszerek érvénye örök, idővel nem elavul. Ami mára rutinszerűen alkalmazott módszer lett, többnyire szoftverek outputjaiként megkapva az eredményeket, az pár évtizede még újdonság volt, így a korábbi írások részletesebben foglalkozhattak a módszerek koncepcionális háttérkérdéseivel, értelmezéseivel.

Kerek évfordulók alkalmával többször jelent már meg a Statisztikai Szemle történetéről vegyes tartalmú áttekintés, többnyire egymást kiegészítve és nem átfedve. Jelen írás is inkább kiegészítésre törekszik. A 90. évforduló kapcsán, 2012-ben az akkori főszerkesztő, Hunyadi László és a korábbi főszerkesztő, Visi Lakatos Mária közös írásukban az 1945-ig terjedő időszakot nevezték hőskornak, mikor is a folyóirat fő feladata az ország gazdasági-társadalmi helyzetének a bemutatása volt. A lap folyamatosan működött a világháború alatt is. Második korszakként az 1945 és 1956 közötti éveket tárgyalták, ebben az időszakban a folyóirat az ideológiai előírások és titkosított statisztikák által korlátozott működési körülmények közé került. (A korszakba pusztán a folyóiratban megjelent tanulmányok címei alapján is jó betekintést lehet nyerni, ami a digitalizált archívum segítségével ma már könnyen elvégezhető.) 1956 és 1990 között a lap tematikusan bővült, a korábbi leíró jellegű tanulmányok, ismertetések mellett megjelentek a gazdaságstatisztikák módszertani alapjaival, a gazdasági-társadalmi felvételek módszertanával, statisztikai elemzési módszerekkel foglalkozó írások is. 1990 után stabilizálódott a lap vegyes profilja, egyszerre szolgálja ki a statisztika elméleti, módszertani, alkalmazott és történelmi oldalát, úgy, hogy az alkalmazott részben a társadalmi és gazdasági alkalmazások dominálnak (*Hunyadi–Visi Lakatos, 2012*). A további évfordulós írások tartalmára nem térek ki (a fenti összefoglalás is erősen vázlatosnak tekinthető), de mindegyiket az érdeklődő olvasók

figyelmébe ajánlom, mert gazdag aktuális és történeti anyagot és helyzetértékelést is tartalmaznak (1. táblázat).

1. táblázat

A Statisztikai Szemle történetével foglalkozó írások
Articles on the history of the Hungarian Statistical Review

Év-forduló	Szerző	Cím	Megjelenés éve és száma
100	Lakatos Miklós	A Statisztikai Szemlében 1949 és 1989 között megjelent cikkek főbb jellemzői	2022. 8.
100	Horváth Balázs	A Magyar Statisztikai Szemle 1923. évi megalapítása és működése 1948-ig	2022. 5.
90	Hunyadi László–Visi Lakatos Mária	A Statisztikai Szemle kilencven éve	2012. 11–12.
80	Mellár Tamás	Gondolatok a nyolcvanéves Statisztikai Szemlééről	2002. 12.
80	Visi Lakatos Mária	Egy „szakközlöny” születése	2002. 12.
75	Visi Lakatos Mária	Hetvenöt év	1997. 12.
70	Gyulay Ferenc	Hagyomány és megújulás	1992. 4–5.
50	Huszár István	A statisztikai tudomány és a Statisztikai Szemle	1972. 4.
50	szerző nélkül	Ötven év	1972. 4.
40	Gyulay Ferenc	Adalékok a Statisztikai Szemle történetéhez	1963. 8–9.
35	Rédei Jenő	Az újjászervezett Statisztikai Szemle tíz éve	1959. 1.
30	Huszár István	A „Statisztikai Szemle” utolsó évfolyamáról	1954. 2.
	szerző nélkül	A „Statisztikai Szemle” ankétja	1951. 10.
	Pikler György	A Statisztikai Szemle új évfolyama elé	1949. 1–5.
20	szerző nélkül	A Magyar Statisztikai Szemle 20 éves	1943. 1.
10	Dobrovits Sándor	A Magyar Statisztikai Szemle 10 éves	1933. 1.

1. A tanulmányokat közlő rovatok

1962-től a Statisztikai Szemlének három olyan rovata volt, amelyekben tanulmányok jelentek meg: Statisztikai elemzések, Módszertani tanulmányok, Történeti dolgozatok. Az első kettő összesített aránya nagyjából hasonló volt egymáshoz, a harmadik súlya lényegesen kisebb (a másik kettőnek negyede–ötöde), sok számban nem is szerepelt. Mindegyik rovatban rendkívül változatos témák jelentek meg, amit a 2–4. táblázat érzékeltet. Ezek a példák bizonyítják, hogy érdemes a régebbi számokat is megnézni, nemcsak keresőszavakat használva kutatni egyes témakörökben, hanem az eredeti lapszámok tartalomjegyzékének átolvasásával.

Aki például sokkal többet szeretne megtudni a korai összeírásokra vonatkozóan pusztán megemlékezés szintjén gyakran előkerülő *Domesday Book*ról, annak ajánlható *A nagy összeírás Hódító Vilmos korában* című tanulmány, ahogyan nagyon sok módszertani tanulmány is kitűnően használható. A Statisztikai elemzések rovatban nagyobb az elavulás veszélye, de itt is számos írás nem csak történeti érdekességként szolgál az utókor számára. A Statisztikai elemzésekben 1997-ig szép számmal fordultak elő területi elemzések is (ez a 2. táblázat alsó fele, az országokra vonatkozó elemzések alatti munkák), mivel abban az időszakban átmenetileg szünetelt a Területi Statisztika megjelenése.

2. táblázat

A Statisztikai elemzések rovatban megjelent néhány tanulmány címe vagy témája
Titles or topics of some papers published in the Statistical Analysis section

A tanulmány címe vagy témája
A fiatalok sportolási szokásai
Az agrárrolló
A japán családi vállalkozások
Amunkanélküliség Ausztriában
Tibet népesedési problémái
A gabonatermelés alakulása
A cukorrépa-termelés és -felhasználás alakulása, 1950–1994
Külföldi tőkeberuházások
Időmérleg-vizsgálatok
Írország, Vietnám, Finnország, Észtország, Jugoszlávia, Dél-Korea, Oroszország, Kína gazdasági helyzete
A nyugdíjasok helyzetének alakulása Komárom-Esztergom megyében
Migráció a Közép-Tisza-vidéken
A halandóság alakulása Békés megyében
Foglalkoztatási feszültségek és elszegényedés Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében
A Dél-Alföld ipara
A munkanélküliség Jász-Nagykun-Szolnok megyében
A munkaerő napi mozgása Budapesten és a fővárosi agglomerációban, 1970–1990
A Közép-Tisza-vidék népességének egészségügyi helyzete
Magyarok a Drávaszögben
A fővárosi és a Pest megyei ipar szervezeti megújulása
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdasága a rendszerváltás éveiben, 1990–1993
Az egyéni vállalkozások Pest megyében
Az átmenet hatása Tolna megye életére

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy nemcsak a rovatok heterogenitása volt nagy, hanem egyes tanulmányok besorolása is nehéz lehetett, mivel olykor egy-

szerre tartalmaztak módszertani, elemző és történeti részt is. Például *Horváth Róbert (1993a, 1993b)* kétrészes tanulmánya (*A makroökonómiai számítások a gazdaságstatisztikában*) történeti szemlélettel mutatja be a témát, de a módszertani rovatba is beleillik. A statisztika oktatásával kapcsolatban jelentek meg írások a Statisztikai elemzések és a Módszertani tanulmányok között is.

3. táblázat

**A Módszertani tanulmányok rovatban megjelent
néhány tanulmány leggyakoribb témakörei**

The most frequent topics of papers published in the Methodological Studies section

A tanulmány témaköre
A mintavételes eljárások kérdései (köztük két tanulmány Leslie Kishtől)
A gazdaság- és társadalomstatisztikai jelzőszámok, felmérések kérdései
A statisztika jogi szabályozásával és adatvédelemmel foglalkozó írások
A statisztika koncepcionális, filozófiai kérdéseit tárgyaló írások
Adattudomány, adatbázisok, adatvédelem

4. táblázat

A Történeti dolgozatok rovatban megjelent néhány tanulmány címe vagy témája

Titles or topics of some papers published in the Historical Papers section

A tanulmány címe vagy témája
A nagy összeírás Hódító Vilmos korában
Kovászna megye népessége a XIV. század harmadik évtizedében
Falupusztulás és a XVII. század végi összeírások
A helységnévtárak története
Régi európai és magyarországi kereskedőkönyvek
Az 1850 évi erdélyi népszámlálás
Mezőkövesd város népessége, 1746–1990
Surányi-Unger Tivadar statisztikai munkássága
Fellner Frigyes nemzetivagyon-számításai
A Nagyatádi-féle földreform
A deviancia statisztikai vizsgálatának a története
A mezőgazdasági gépek külkereskedelmi forgalma, 1920–1944
A finomkerámia-ipari termékek külkereskedelme, 1949–1970
A magyar malomipar statisztikája, 1850–1950
Fordulópontok a fogyasztói árak statisztikájának hazai történetében
Átfogó statisztikai censzusok a mezőgazdaságban
Adalékok a sztrájkstatisztikák történetéhez
A magyar statisztikai szolgálat jogi szabályozásának története

A fenti három rovat mellett az 1990. márciusi számtól egy új, Eltűnt statisztikák nyomában című rovattal bővült a lap. Ebben reprint formában jelentek meg a statisztika általános, örökzöld kérdéseivel, illetve az 1945 és 1990 között háttérbe szorult bizonyos szakstatisztikákkal foglalkozó időtálló írások. A rovat első reprint tanulmánya egy, a munkanélküliség és munkaközvetítés kérdéskörét tárgyaló, 1924-es tanulmány volt. Az 1990-es évben ebben a rovatban olvashatunk még tanulmányokat a munkaviszályokról, a nemzetgyűlési képviselők statisztikájáról, árstatisztikáról és pénzügyi statisztikáról, lakásviszonyokról, valamint az 1956-os forradalommal kapcsolatos sérülések és halálozások statisztikájáról és az 1956–1957-ben illegálisan külföldre távozott személyek főbb adatairól. Az utóbbi két írás „Szigorúan bizalmas” minősítéssel ellátott anyag volt 1990 előtt. Ez a rovat mindösszesen 22 tanulmányt közölt, reprint módon, ezek néhány esetben kiegészültek a korábbi anyagok értelmezését segítő, a terület szakértője által írt rövid háttéranyaggal. A rovatban 1994-ben még három tanulmány jelent meg (*Egyház és hitélet /vallásstatisztikai adatok 1938-ból/; Kecskemét a gyermek városa /nemcsak kecskeméti, hanem országos népmozgalmi és gyermekegészségügyi statisztikák 1935-ből/; Kecskemét város közoktatásügye*), ezt követően megszűnt, leszámítva, hogy 2004-ben Keleti Károly *Nézetek a statistika tudományos állásáról* című írása e rovat alatt jelent meg. Ennek eredeti megjelenési helye a Magyar Tudományos Akadémia *Statisztikai és Nemzetgazdasági Közlemények* című sorozata volt, ideje pedig 1870.

1990 és 2005 között a tanulmányok aránya az 5. táblázatban és az 1. ábrán látható módon alakult. 2001-ben és 2002-ben jelent meg egy-egy olyan szám, amelyben a Társadalomstatisztika, valamint Gazdaságstatisztika rovat elnevezést alkalmazták, de ezek tematikusan a *Statisztikai elemzések* rovatba illő tanulmányokat takartak, ezért ezeket idekategorizáltam.

5. táblázat

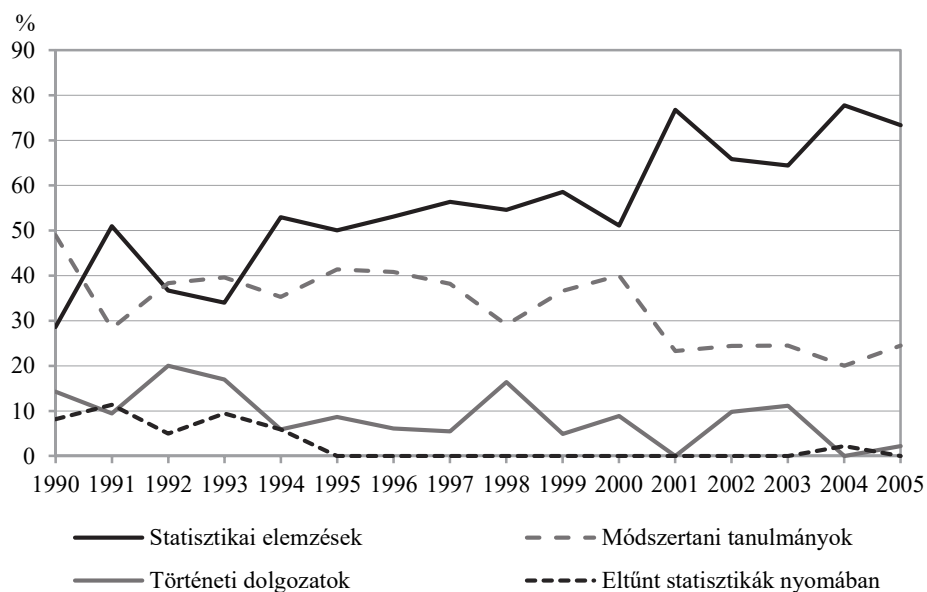
A tanulmányok száma az egyes rovatokban

Number of papers in each section

Rovat	1990–1994	1995–1999	2000–2005
Statisztikai elemzések	108	140	180
Módszertani tanulmányok	101	96	69
Történeti dolgozatok	36	22	14
Eltűnt statisztikák nyomában	21	0	1

1. ábra

A tanulmányok aránya rovatok szerint
Proportion of papers by section

Ez a rovszerkezet a 2005-ös évfolyammal megszűnt, olyan értelemben, hogy a Tanulmányok rovatba kerültek a korábbi statisztikai elemzések, módszertani tanulmányok, történeti dolgozatok, és egy új, Műhely elnevezésű rovat indult, amelybe általában rövidebb szakmai írások, hozzászólások kerültek. A 2006 és 2021 közötti 16 évfolyamban 589 tanulmány jelent meg, a Műhely rovatban pedig 126 írás. Az Eltűnt statisztikák nyomában rovat még visszatért a 2012/11–12. számban, amikor a Statisztikai Szemle 90. évfolyamára megemlékezve jelentek meg reprint írások Keleti Károlytól, Thirring Lajostól, Fellner Frigyesztől, Drechsler Lászlótól és Theiss Edétől.

Az 1990 és 2021 közötti 32 évfolyamban összesen 1503 tanulmány jelent meg, figyelembe véve a Műhely rovatot is. A folyóiratban legtöbb tanulmányt publikáló 25 szerző neve a 6. táblázatban olvasható. Ez nincsen korrigálva a társszerzők számával, vagyis a társszerzős tanulmányok ugyanúgy egyszeresen vannak figyelembe véve, mint az egyszerű szerzők. Az időszak első felében még ritkák voltak a többszerzős tanulmányok, a szerzők átlagos száma fokozatosan növekedett.

6. táblázat

A legtöbb tanulmányt publikáló szerzők az 1990 és 2021 közötti 32 évfolyamban*Authors publishing the most papers in the 32 volumes between 1990 and 2021*

Név	Tanulmányok száma	Név	Tanulmányok száma
Lakatos Miklós	43	Farkas E. János	11
Szilágyi György	26	Futó Péter	11
Hüttl Antónia	20	Rózsa Gábor	11
Kozma Ferenc	18	Ékes Ildikó	10
Nádudvari Zoltán	15	Fóti János	10
Marton Ádám	14	Hajdu Ottó	10
Belyó Pál	13	Artner Annamária	9
Harcza István	13	Benet Iván	9
Holka László	13	Berde Éva	9
Hunyadi László	13	Simon György	9
Lakatos Judit	13	Sugár András	9
Dobos Imre	12	Vavró István	9
Baranyai István	11		

2. Egyéb rovatok

A tanulmányokon kívül számos további, állandó vagy ideiglenes rovatban jelentek és jelennek meg írások 1990-től napjainkig. Például az 1990. márciusi számban új rovatot indított a szerkesztőség, *Statisztikusok egymás között* címmel, az alábbi felhívás keretében: „Egy új rovat vagy inkább vitafórum indítására tesszünk kísérletet a fent jelzett címmel. Célja a statisztika megújítását szolgáló gondolatok és elképzelések nyilvános megvitatása. Úgy véljük, hogy a különböző nézetek ütköztetése tanulságos és hasznos lehet az átmeneti időszak követelményéhez igazodó statisztikai szolgálat megteremtéséhez. Ezért várjuk minden olyan kolléga írását, aki gondolataival, javaslataival segíteni kívánja a szakmai megújulást. (A szerk.)” (1990, 266. o.). Ebben a rovatban 1990-ben 3, 1991-ben és 1992-ben 2–2, 1993-ban és 1994-ben 1–1 rövidebb (2–4 oldalas) írás jelent meg a felhívás szellemében. Ezt követően a rovat sokáig nem jelentkezett, majd 1999-ben, 2000-ben, 2003–2005-ben ismét megjelent, de már nem a Központi Statisztikai Hivatal szerepét tárgyaló, hanem módszertani jellegű kérdéseket bemutató rövidebb írásokkal.

1996 és 2008 között jelent meg augusztusban vagy szeptemberben *A társadalom és gazdaság főbb folyamatai* címmel egy-egy összefoglaló írás a Központi

Statisztikai Hivatalnak az előző év társadalmi-gazdasági folyamatokat bemutató kiadványáról (ennek címe: *Magyarország* és a bemutatott évre vonatkozó évszám).

A 2005-ig Statisztikai irodalmi figyelő, 2006-tól 2018 végéig Szakirodalom név alatt működő rovat nagyobb részt külföldi folyóiratcikkeket, kisebb részt hazai és külföldi könyveket ismertetett. Emellett egyes külföldi statisztikai folyóiratok tartalomjegyzékét is közölte, tájékoztatva az olvasókat az aktuális kutatási témákról. Ennek a rovatnak az előzményei az 1930-as évekre nyúlnak vissza, amikor még egészen más volt a külföldi folyóiratokhoz való hozzáférés lehetősége, mint napjainkban, valamint a kiadványok száma is töredéke volt a jelenleginek. A folyóiratok interneten keresztüli elérhetősége és a tanulmányok növekvő száma miatt a szerkesztőség megszüntette ezt a rovatot. Könyvismertetések azonban változatlanul vannak, a Könyvszemle rovat esetenként hosszabb recenziókat közöl. A könyveket, monográfiákat csak az a tudományometriai tendencia értékelte le, amely egyre növekvő mértékben csupán az elmúlt néhány év folyóirat-publikációit veszi figyelembe a kutatók minősítésénél, függetlenül a publikációk tartalmától. A tudománynak azonban változatlanul szüksége van összefoglaló művekre, koncepcionális kérdéseket sok oldalról hosszabban bemutató, kifejtő, megvitató, víziókat nyújtó kreatív munkákra, amelyek egy-egy kutató sok évnyi, olykor évtizednyi tapasztalatának, tudásfelhalmozásának esszenciái.

A Fórum rovat a Központi Statisztikai Hivatal és a statisztikai szakmai közélet rendezvényeiről, konferenciáiról és híreiről számol be. Ennek jelentősége is csökkent a kezdetekhez képest, szintén a technológiai változások miatt. Míg 1990-ben a rendezvényekről sokan a folyóiratból értesültek, addig ma már elektronikus információforrásból sokkal gyorsabban lehet tájékozódni ezekről. A rovat részét képezi a 2002 augusztusában kezdődött szakmai interjúk sorozata, amelyekben a statisztika valamely területén szaktekintélynek számító statisztikusok beszélnek szakmai életútjukról.

3. Néhány további fontos változás

A technológiai változások, a digitalizáció a folyóirat működését is jelentősen befolyásolta. Nem szükséges részletezni ezek közül az olyan általános változásokat, mint például azt, hogy a tanulmányok benyújtása és a szerzőkkel való kapcsolattartás teljesen elektronikus formára állt át. Fontos mérföldkönek számított 2009 novemberre, amiktől a folyóirat valamennyi száma a folyóirat honlapján (www.ksh.hu/statszemle) digitalizált formában ingyenesen elérhetővé vált.

2016-tól a tanulmányok DOI (*digital object identifier*) -azonosítóval vannak ellátva, 2022. áprilistól a SCOPUS által indexálttá vált a folyóirat – ezek a fejlemények megkönnyítették és a jövőben is megkönnyítik a folyóirat értékes szakmai tartalmának elérését a statisztikusok és az érdeklődő olvasók számára. Az interneten való publikálás azt is lehetővé tette, hogy bizonyos tanulmányok csak a világhálón elérhető tartalmakkal egészüljenek ki.

A digitalizáció mint a statisztikai kutatás minden elemét befolyásoló jelenség maga is az elemzés tárgyává vált. A témában készült első átfogó tanulmány – miközben magáról a technológiaváltozásokról, digitalizációról korábban is több írás született – *Adatbányászat és statisztika* címmel jelent meg 1999-ben, szerzője *Sramó András*. Ezt követően rendre visszatért a téma, többek között a Big Data-témakör kapcsán (*Vukovich, 2015; Giczi–Szőke, 2017; Ságvári, 2017*), a technológiai változások és az újabb statisztikai szoftverek (R, Python) bemutatása révén (*Daróczi–Tóth, 2013*), a szövegbányászati eljárások bemutatásával és alkalmazásával, a statisztika számítógépes támogatással történő oktatása lehetőségeinek a tárgyalásával.

4. Összegzés

Az áttekintés, együtt a korábbi folyóirattörténeti tanulmányokkal, remélhetőleg meggyőzően mutatta be, hogy a Statisztikai Szemlében eddig megjelent mintegy százezer oldalnyi publikáció nem elsősorban antikvárius jellegű vagy tudománytörténeti érdeklődés kielégítésére alkalmas, hanem a jelenkor és a jövő aktuális kutatásait megalapozni képes óriási tudás raktározódik bennük, ami az újabb generációk állandó újraolvasása révén válik elevenné és épülhet tovább. Érdemes a folyóirat újabb számokkal egyre bővülő archívumát rendszeresen böngészni, nemcsak keresőszavakkal, hanem a tartalomjegyzéken keresztül, mert úgy nem várt kincsekre lelhetünk. A folyóirat a jövőben immár százéves hagyományaira alapozva ad majd terepet a színvonalas statisztikai publikációknak és szolgálja tovább a magyar statisztika közösséget, az eddigi és a leendő szerzőket és olvasókat.

Irodalom

- Daróczi G. – Tóth G. (2013): Felhőtlen statisztika a felhőben. *Statisztikai Szemle*. 91. évf. 1118–1142. old.
- Dobrovits S. (1933): A Magyar Statisztikai Szemle 10 éves. *Statisztikai Szemle*. 11. évf. 1. sz. 48–49. old.

- Dusek T. (2010): Múltidézés: a Területi Statisztika az ötvenes évtizedben. *Területi Statisztika*. 50. évf. 2. sz. 115–127. old.
- Giczi J. – Szőke K. (2017): Hivatalos statisztika és a Big Data. *Statisztikai Szemle*. 95. évf. 5. sz. 461–490. old. doi.org/10.20311/stat2017.05.hu0461
- Gyulay F. (1963): Adalékok a Statisztikai Szemle történetéhez. *Statisztikai Szemle*. 41. évf. 8–9. sz. 872–879. old.
- Gyulay F. (1992): Hagyomány és megújulás. *Statisztikai Szemle*. 70. évf. 4–5. sz. 293–300. old.
- Horváth B. (2022): „Az összeomlás után újraéledő magyar nemzet egyik első bizalommal és élet-erővel telt megmozdulása” – A Magyar Statisztikai Szemle 1923. évi megalapítása és működése 1948-ig. *Statisztikai Szemle*. 100. évf. 5. sz. 431–467. old. doi.org/10.20311/stat2022.5.hu0431
- Horváth R. (1993a): A makroökonómiai számítások a gazdaságstatisztikában. *Statisztikai Szemle*. 71. évf. 7. sz. 593–604. old.
- Horváth R. (1993b): A makroökonómiai számítások a gazdaságstatisztikában. *Statisztikai Szemle*. 71. évf. 8–9. sz. 709–726. old.
- Hunyadi L. – Visi Lakatos M. (2012): A Statisztikai Szemle kilencven éve. *Statisztikai Szemle*. 90. évf. 11–12. sz. 1024–1035. old.
- Huszár I. (1954): A „Statisztikai Szemle” utolsó évfolyamáról. *Statisztikai Szemle*. 32. évf. 2. sz. 91–97. old.
- Huszár I. (1972): A statisztikai tudomány és a Statisztikai Szemle. *Statisztikai Szemle*. 50. évf. 4. sz. 344–358. old.
- Jakobi Á. (2010): Közelmúlt: a Területi Statisztika új folyamának 13 éve. *Területi Statisztika*. 50. évf. 6. sz. 573–591. old.
- Lakatos M. (2022): A Statisztikai Szemlében 1949 és 1989 között megjelent cikkek főbb jellemzői. *Statisztikai Szemle*. 100. évf. 8. sz. 721–748. old. doi.org/10.20311/stat2022.8.hu0721
- Lőcsei H. (2010): Múltidézés: a Területi Statisztika a nyolcvanas évtizedben. *Területi Statisztika*. 50. évf. 4. sz. 367–382. old.
- Mellár T. (2002): Gondolatok a nyolcvanéves Statisztikai Szemléről. *Statisztikai Szemle*. 80. évf. 12. sz. 1049–1055. old.
- Nemes Nagy J. (2010): Múltidézés: a hallgatás éve. *Területi Statisztika*. 50. évf. 5. sz. 469–475. old.
- Németh N. (2010): Múltidézés: a Területi Statisztika a hetvenes évtizedben. *Területi Statisztika*. 50. évf. 3. sz. 235–254. old.
- Novák Z. (2010): Múltidézés: a Területi Statisztika az ötvenes évtizedben. *Területi Statisztika*. 50. évf. 1. sz. 6–11. old.
- Pikler Gy. (1949): A Statisztikai Szemle új évfolyama elé. *Statisztikai Szemle*. 27. évf. 1–5. sz. 3–4. old.
- Rédei J. (1959): Az újjászervezett Statisztikai Szemle tíz éve. *Statisztikai Szemle*. 37. évf. 1. sz. 12–15. old.
- Ságvári B. (2017): Társadalomtudomány a Big Data korában. *Statisztikai Szemle*. 95. évf. 5. sz. 491–504. old. DOI: 10.20311/stat2017.05.hu0491
- Sramó A. (1999): Adatbányászat és statisztika. *Statisztikai Szemle*. 77. évf. 5. sz. 350–359. old.
- Visi Lakatos M. (1997): Hetvenöt év. *Statisztikai Szemle*. 75. évf. 12. sz. 988–997. old.
- Visi Lakatos M. (2002): Egy „szakközlöny” születése. *Statisztikai Szemle*. 80. évf. 12. sz. 1097–1112. old.
- Vukovich G. (2015): Adatforradalom és hivatalos statisztika. *Statisztikai Szemle*. 93. évf. 8–9. sz. 745–758. old.
- (1951): A „Statisztikai Szemle” ankétja. *Statisztikai Szemle*. 29. évf. 10. sz. 924–931. old.
- (1962): Ötven év. *Statisztikai Szemle*. 50. évf. 4. sz. 1. old.